SMEDJEBACKEN
Miljö & Bygg Smedjebackens kommun
Gunilla Skoog
miljobygg@smedjebacken.se

Skrivelse

Datum
2026-08-04

Diarienr
2026-525

Regeringskansliet
Klimat- och
näringslivsdepartementet
10333 Stockholm

kn.remissvar@regeringskansliet
.se

Svar på remiss av premorian Nationellt förbud mot PFAS i vissa konsumentprodukter

Diarienummer: KN2026/01597

Bakgrund

I promemorian föreslås att det ska införas ett nationellt förbud mot PFAS i vissa konsumentprodukter. De produkter som omfattas är kläder och skor, impregneringsmedel för kläder och skor, kosmetiska produkter, köksredskap och skidvalla. Förbudet innebär att produkterna inte får tillhandahållas till konsumenter på den svenska marknaden om de innehåller PFAS över vissa gränsvärden.

Det föreslås ett antal undantag från förbudet, bland annat för begagnade produkter och kläder som innehåller återvunna material. På EU-nivå behandlas för närvarande ett förslag till heltäckande begränsning av PFAS inom ramen för Reach-förordningen. Det förväntas dock inte leda till bindande lagstiftning förrän om ytterligare något eller några år. Det nationella förbudet innebär att Sverige går före EU i att heltäckande reglera PFAS som grupp. Syftet med det nationella förbudet är att i närtid minska utsläppen av PFAS.

Avsikten är att det nationella förbudet ska upphöra att gälla när regleringen på EU-nivå börjar gälla. Förordningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2028.

Sammanfattande svar på remissen

Miljö- och byggnadsnämnden tillstyrker förslaget om ett nationellt förbud mot PFAS i vissa konsumentprodukter. PFAS är mycket svårnedbrytbara ämnen som kan spridas och ansamlas i miljön under lång tid.

Nämnden anser dock att förslaget behöver kompletteras och förtydligas när det gäller:

- kommunernas tillsynsansvar
- kommunens finansiering
- analysmetoder
- vägledning
- ansvarsfördelning mellan berörda myndigheter.

Nämnden har ingen invändning mot att bestämmelserna träder i kraft den 1 januari 2028, under förutsättning att analysmetoder, vägledning, ansvarsfördelning och finansiering är lösta i god tid före ikraftträdandet.

Nämndens svar

Nämnden är positiv till att förbudet omfattar kläder och skor, impregneringsmedel, kosmetiska produkter, köksredskap och skidvalla. Dessa produkter används brett och kan medföra en kontinuerlig spridning av PFAS till avloppsvatten, slam, mark och vatten. Det är särskilt angeläget att minska utsläppen vid källan. Kommunerna möter redan konsekvenserna av PFAS genom bland annat tillsyn över förorenade områden, dricksvatten, avloppsrening, avfallshantering och miljöfarliga verksamheter. Kostnaderna för att i efterhand utreda och åtgärda PFAS-föroreningar kan bli mycket stora.

Nämnden vill samtidigt uppmärksamma att förbudet endast gäller tillhandahållande till konsumenter. Kommuner och andra juridiska personer omfattas därmed inte direkt när de köper produkter inom sin yrkesmässiga verksamhet. Det bör tydliggöras hur förslaget förhåller sig till offentlig upphandling och om staten avser att ta fram stöd för PFAS-fria inköp inom offentlig verksamhet.

Kommunernas tillsynsansvar

Enligt promemorian ska kommunerna ansvara för tillsynen över butiker och grossister som säljer produkter inköpta från svenska leverantörer. Det innebär i praktiken ett utökat kommunalt tillsynsuppdrag. Tillsynen kommer att vara tekniskt komplicerad. Det är normalt inte möjligt att genom okulär kontroll avgöra om en produkt innehåller PFAS. Tillsynen kommer därför att behöva baseras på dokumentationskontroll, leverantörsuppgifter och i vissa fall provtagning och laboratorieanalys.

Nämnden anser att Kemikalieinspektionen bör ha ett tydligt huvudansvar för den nationella marknadskontrollen. Kommunernas tillsyn bör i första hand genomföras genom nationellt samordnade tillsynsprojekt. Kemikalieinspektionen bör ansvara för urval av produkter, tillsynsvägledning, bedömningsstöd, kontakt med leverantörer samt samordning av provtagning och analyser.

För små och medelstora kommuner är det inte realistiskt att var för sig bygga upp den specialistkompetens och analyskapacitet som krävs.

Nämnden delar **inte** promemorians bedömning att kommunernas eventuella merkostnader är begränsade och kan hanteras inom befintliga budgetramar. Kommunerna behöver avsätta resurser för bland annat:

- kompetensutveckling,
- inventering av försäljningsställen,
- tillsyn och dokumentationskontroll,
- provtagning och laboratorieanalyser,
- kommunikation med verksamhetsutövare,
- handläggning av förbud och förelägganden,
- eventuella åtalsanmälningar.

Möjligheten att ta ut tillsynsavgift innebär inte automatiskt full kostnadstäckning. Avgiftsuttag vid stickprovskontroller kan dessutom vara administrativt svårt och kostnaderna för analys kan bli oproportionerligt höga för enskilda mindre verksamheter.

Konsekvensutredningen bör därför kompletteras med en konkret uppskattning av kommunernas arbetsinsats och kostnader. Om kommunerna får nya eller utökade uppgifter bör dessa finansieras i enlighet med den kommunala finansieringsprincipen.

Gunilla Skoog
Miljö- och byggchef

Kopia till
kn.cks.remisser@regeringskansliet.se